

BIRIAMISA

ÅRGANG 53 · NUMMER 1 - 2024 · UTGITT AV BIRI IDRETTLAG

www.biril.no

Foto: Torvild Sveen

Fra den nye Biri Barneskole

- Møteplass i sentrum
- Madshussprinten for 18. gang
- Måneskinnskonsert i år også
- Suksess med åpen hall
- Ønsker seg korps i 17.-maitoget
- Februarkonsert i kirka
- F-16 og gamle mopeder
- Torvilds arkiver

Vi STØTTER BARNE- OG UNGDOMSARBEIDET i BIRI IL

Eidsiva.

syljuåsen

Seniorquiz på Vertshuset V-E6

Seniorquizen som ble satt i gang i fjor høst fortsetter også utover våren i år.

En gang i måneden arrangeres det quiz for deg som er 60+.

Lagene deles opp ut fra de som møter opp. Quizmaster er Trond Pettersen. Det er ingen påmelding, så det er bare å møte opp.

Onsdag 24. januar klokka 18:00-20:00

Onsdag 21. februar klokka 18:00-20:00

Onsdag 20. mars klokka 18:00-20:00

Onsdag 24. april klokka 18:00-20:00

STED: Vertshuset V-E6, Skumsrudvegen 33, Biri / PRIS: Egenbetaling for servering.

VEL MØTT!

Kontaktinformasjon: Friskliv senior, Gjøvik kommune

Telefon: 95 91 73 85 / 95 91 38 85 /// E-post: frisklivsenior@gjovik.kommune.no

Åpen hall for ungdommen på lørdager

Biri Idrettslag starter nå opp med et prøveprosjekt på lørdager i februar.

Hallen blir åpen for ungdom mellom 13 og 19 år i tidsrommet mellom klokken 18.00 og 21.00.

Lørdag 27. januar, ble dette prøvd ut for første gang. I første rekke er det fire lørdagskvelder det er snakk om. – Blir det suksess, fortsetter vi videre fram mot påske, lover Magnar Linnerud.

Les mer om dette prosjektet på side 7 inne i denne utgaven av Biriavisa.

biri.no

Husk at du nå får nærmest daglige nyheter fra Biri på biri.no! Ta deg en tur innom der for å lese nærmere om saker og ting som skjer i bygda.

For seniorer i Biri

Trimtilbud for seniorer i bygda.

Sted: Biri Flerbrukshall

Torsdager klokka 09.30 er det trim.

Trimgjengen har nå byttet treningsdag, men som tidligere møtes de til en times økt. Programmet de følger er tilpasset slik at alle kan delta.

Det har blitt en god gjeng med faste deltagere, men hallen er stor nok til flere!

Torsdager klokka 11.00 er det Bowls.

Deltagerne deles opp i flere lag og spiller bowls (kulespill) i et par timers tid.

Kaffepause og biteti midt i økta!

Dette er et populært tiltak, men det er plass til flere!

Velkommen!

Biriavisa nr. 2, 2024

Neste nummer av Biriavisa kommer i uke 19.

Husk å sende oss artikler på e-post til: oyvindh@hdo.no (Øyvind K. Hårstad)

Annonser: stranten@start.no (Kjell Heimdal)

Materiellfrist er tirsdag 23. april 2024.

ADRESSELISTE - BIRI IL

LEDER

Magnar LINNERUD
Vismundvegen 25, 2836 Biri
611 85 600 | 970 29 575 | ml@linneruden.no

NESTLEDER

Monica EIKREHAGEN
Everbøyløkka 16, 2836 Biri
997 89 844 | monica@nonstopdogwear.com

KASSERER

Henrik Jan TEN BOLSCHER
Øverbygdsvegen 560, 2836 Biri
952 70 098 | storlon@online.no

SEKRETER

Torfinn AUSTAD
Austadroa 53, 2836 Biri
996 41 089 | toaustad@live.no

STYREMELEMMER

Espen GUTUBAKKEN HAUG
Diskosvegen 33, 2836 Biri
996 40 864 | Es-engha@online.no

Kjersti SØNSTEBY

Birstrandvegen 245, 2837 Birstrand
917 23 492 | kjersti.sonsteb@gmail.com

Nils OPSAHL

Sprintvegen 5, 2836 Biri
415 53 745 | nils.opsahl@gmail.com

UNGDOMSREPRESENTANT

Magnus SAND
Øverbygdsvegen 640, 2836 Biri
958 34 818 | magnussand05@outlook.com

VARAREPRESENTANTER

Katrine SMESTAD SVARTBEKK
Klomsteinrovegen 368, 2836 Biri
941 63 642 | katrine_sva@yahoo.no

Ole Håvard SKOGLI

Maratonvegen 7, 2836 Biri
950 82 402 | ole.havard.skogli@toten.no

WEBANSVARLIG

KOMPLETTWEB
Jan Robert BERGH
920 36 574 | post@biril.no

GRUPELEDERE

FOTBALL

Morten STRANDENGEN
970 44 100 | morten@strandengen.no

SKI OG SYKKEL

Øyvind SØRUM
970 35 497 | oyvind.sorum87@gmail.com

HÅNBALL

Jan Tore TELNES
915 64 905 | jantore@telnes.no

GYM OG TURN

Therese KLEIVEN LUNN
997 61 075 | therese_lunn@hotmail.com

DUGNADSGRUPPER

TORSDAGSKLUBBEN

Bjørn FEIRING
917 33 774 | bj.feiring@gmail.com

TORSDAGSKLUBBENS DAMEAVDELING

Irene KALRASTEN
900 85 754 | ikalrasten@gmail.com

STORDUGNADEN

Magnar LINNERUD
970 29 575 | ml@linneruden.no

UTLEIE BIRI FLERBRUKSHALL

Merete JOSTAD
412 09 447 | hallen@biril.no

UTLEIE KLUBBHUS, MYRVANG OG BIRI HERREDSHUS

VAKTMESTER
Trond ØDEGÅRDEN
906 29 836 | vaktmester@biril.no

VAKTMESTER

Nils Kristian BROSTUEN
991 51 024 | nkr-br@online.no

Avisa deles ut til alle husstander i Biri.

Kart over Christians amt, fra 1849 – med utsnitt fra Biri. (Historiske kart hos Kartverket).

Kommunal historie – den eldste tid

Så lenge Biri bare besto av noen få gårder og befolkningen av tilsvarende få familier, kan en ikke tale om noe rettssamfunn eller noen kommune. Ættefaren var da øverste dommer og myndighet i hver sin husstand. Men alt i bronsealderen mener en å kunne konstatere de første spirer til samfunnsdannelse og bygdefolkets oppdeling i klasser gjennom funn som er gjort, feks fra Hedmark og Ø. Toten.

Det er interessant at Hedmark, hvortil Biri og Snertingdal hørte, er et av de bygdelag hvor den eldste tingordning er best kjent. Bygdene her ser ut til å ha vært delt i små kommuner, som mange steder ble kalt herad, trolig samme navn som vårt herred, feks Manseines herad i Redalen og Loms herad på Ringsaker. Hvert herad hadde sitt bygdeding, hvor lover ble avlagt, tinglysing om kjøp og salg av jord og avtale om veg og brukarbeid ble gjort o.l.

Men, tidlig ble det også ting for større områder, således det felles ting for Heinene – Heidsjøtinget i Vang ved Hamar. Men i 11. århundre ble tinget flyttet lenger syd til Eidsvoll og ble fellesting for hele Opplandene. I et latinsk skrift Historia Norvegiae fra siste halvdel av 12. århundre fortelles slik om tingordningen her: Opplandet tar til ved grensen av Gautland. Det omfatter 4 lovområdene og 12 provinser. Det første er Raumenes og Ringenes rike, det andre er Telemark med Råbyggelagen, det tredje er Hedmark med Elvdalene (Østerdal), det fjerde er Gudbrandsdalene.

Både bygdedingene og ting for større områder ble nesten overalt holdt på steder som lå tett ved hovet eller stedet for gudstjenesten i bygda. De eldste tingsteder vi kjenner her er Båberg for Biri og Rolid for Redalen og trolig også for nedre Snertingdal. Øvre Snertingdal eller Stufnadal og Aust-Torpa mener noen utgjorde et eget søkn. Kirketomten like på grensen støtter denne teori, ikke sånt at bl.a. garden Finni i Aust-Torpa like til det siste har svart en avgift til Ringsaker kirke.

Av lagrettsmenn, som alltid var av bygdens beste menn, nevnes i Biri og Snertingdal en hel rekke i de gamle diplomer: Narve Sigstad 1355, Olav Gutormsen og Laurits Erikssen, lagrettsmenn i Stufnadal 1392, Erik Olavsson 1405–21, Odd på Rolid 1434, Torgeir Tjosoffsson, trolig fra Sem, 1460, Oluf Bierche (Bjerke) 1620, Gulbrand Marching og Erich Aalsetter (Ålset) 1560 og Jens Lunden, meddomsmann 1661.

Fra Biri – Snertingdal Bygdebok, Bind II (fra side 178). (Utgitt i 1951).

Abonnér på Biriavisa

For utflyttede biringer og eventuelt andre interesserte tilbyr vi utsendelse av Biriavisa. Avisa kommer ut fem ganger i året. Send postadressen din til:

post@biril.no eller Biri IL, PB 49, N-2832 Biri

Pris kr 250,- for 5 utgaver. Innbetaling på konto: **2050.26.84826** (Biriavisa)

For nærmere informasjon ta kontakt med:

Øyvind Hårstad | oyvindh@hdo.no | Mobil: 990 20 523

BIRI!AVISA · NUMMER 1 · FEBRUAR 2024 · UTGITT AV BIRI IDRETTSLAG

REDAKTØR Øyvind K. HÅRSTAD · E-post BIRI!AVISA: post@biril.no / www.biril.no

ANNONSESALG Kjell HEIMDAL DESIGN & PRODUKSJON Trond ØDEGÅRDEN

TRYKK AMEDIA TRYKK & DISTRIBUSJON, INNLANDET (Biri)

Har du skrevet en artikkel du synes vi bør ha med i Biriavisa, eller ønsker du å annonsere i det neste nummeret?

Da er du mer enn velkommen til å ta kontakt med Øyvind eller Kjell!

Tekst og bilder sendes:

Øyvind Hårstad | oyvindh@hdo.no | Mobil: 990 20 523

Annonser:

Kjell Heimdal | stranten@start.no | Mobil: 950 67 779

NORGES
SKIFORBUND

15-8
BIRI I.L.
1925

BIRI IL SKI

ØNSKER VELKOMMEN TIL

Madshussprinten 2024

lørdag 10. februar kl 11.00

Sprinten foregår i Biri Idrettspark og gjennomføres i klassisk stilart, Rennet inngår i det årlige arrangementet Madshus Skifestival. Dette er den 18. gangen at Biri IL Ski er arrangør av Madshussprinten.

Hovedsponsor for Madshussprinten er Coop Extra Biri

ski@biriil.no /// biriil.no

FULL INNSATS: Madshussprinten her på Biri har hatt mange fartsfylte og spennende oppgjør i nærmere 20 år nå.

Klart for Madshussprinten

BIRI IL SKI TEKST
TROND ØDEGÅRDEN FOTO

Biri: Madshussprinten 2024 inngår i Madshus Skifestival som ei en årrekke har blitt gjennomført i Gjøvikområdet. I år er Madshussprinten en del av Totenbank-CUP. Det er den 18. gangen at Biri IL arrangerer Madshussprinten.

Rennstart er klokka 11.00, lørdag den 10. februar.

Renn for alle barn

Rennet arrangeres for alle barn. For de aller minste, i klassene 3 år og opp til 7 år er det en Minisprint på rundt 300 meter – uten tidtaking.

Deltakerne i disse klassene kan følges rundt av en ledsager som går på ski. Påmelding skjer i sekretariatet, uten at det kreves noen startkontingent. Startrekkefølgen for disse klassene blir ganske enkelt i stigende nummerekkefølge, etter hvert som de meldes på. Det er heller ingen klasseinndeling blant de aller yngste.

For klasser fra 8 år til og med 16 år gjelder som tidligere år at det konkurreres i klassisk stilart og tidtakingen skjer ved bruk av brikker.

Startliste for alle klassene og seneste tidspunkt for påmelding for klassene 3 til 7 publiseres på nettsiden biriil.no fredag den 9. februar.

Deltagerpremie

Deltagerpremie for alle deltagere i alle klasser. Etter målgang utdeles deltagerpremiene fortløpende i kaféen for deltagere i minisprint og for de som går prolog sonerenn (08-10 år).

I klassene J/G 11 år – J/G 16 år deles deltagerpremiene ut i kaféen, sammen med annen premiering – inkludert uttrekkspremie.

Uttrekkspremie blir trukket ut blant alle deltagere i klassene J/G 08 år – J/G 16 år.

All trening og oppvarming i løypetraseen er forbudt.

Det er egen trenings- og oppvarmingstrasé som skal benyttes. Besiktigelse av løype kan kun skje før rennstart og frem til klokka 10.45. Det vil også åpnes for en 15 minutters periode for besiktigelse av løypen før prolog G16.

Parkering skjer på området i Biri Idrettspark, og koster 50 kroner pr. kjøretøy – dette betales med Vipps.

Mer informasjon om arrangementet kan finnes på Biri ILs websider, biriil.no

Vi ønsker varmt velkommen til både deltagere og publikum!

LENGRE LYST: Biri IL sparer 80% på strømutfordringene i lysløypa og har valgt å la det lyse lengre.

Når lysene tennes

TORE FEIRING
TEKST OG FOTO

BIRI: Det har vært ønsket om at lysene tennes tidligere i lysløypa i Biri. Nå blir dette gjort.

Etter at idrettslaget fikk skiftet til LED-lys i lysløypa og sparer 80% i forbruk, har de nå funnet det betimelig å ha på lysene en litt lengere periode i skisesongen.

Biri.no og Biriavisa slipper derfor denne gladmeldingen til bygdas skiløpere: Nytt tidspunkt for når lyset er på er nå fra klokka 15.45 til klokka 22.15.

Jan Olav Bilit og Arild Stuldalen, idrettslagets to faste løypekjører, lover å gjøre sitt beste for at det alltid er preppede og fine løyper, blir biri.no/Biriavisa fortalt.

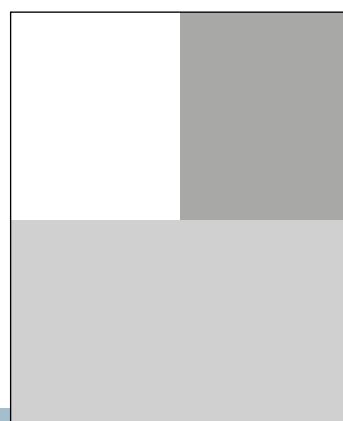

ANNONSEPRISER I BIRIAVISA

Helside (1/1): kr 3.300
Halvside (1/2): kr 2.200
Kvartside (1/4): kr 1.500 (+ mva på alle)

Bestiller du annonse i alle de 5 utgavene av avisa som kommer ut hvert år, får du 25% rabatt.

Bestill annonser av:
Kjell Heimdal | stranten@start.no | Mobil: 950 67 779

VERTER: Emil Kind Gilberg, Synne Brostuen (ikke tilstede da bildet ble tatt), Emil Brovold Strandengen, Magnus Sand og Marius Westvang skal passe på at alt går riktig for seg.

Åpen hall og høy fart

TORE FEIRING
TEKST OG FOTO

BIRI: For å få ungdom i aktivitet også lørdagskvelder, tar Biri IL et spennende og nytt grep. Nå åpner de flerbrukshallen for tenåringene på selve lørdagskvelden. – Her vil det være mulighet for mye sunn moro, mener idrettslagets leder, Magnar Linnerud.

– Det vil selvsagt være plass til forskjellige ballspill, fortsetter han, – alt fra bordtennis til lek med lærkula. Alt godt ivare tatt av ungdommen selv, som får både ansvar og mulighet til å styre aktiviteter som passer. – Dette er erfarne ungdommer som også var vakter da vi holdt åpent i romjulen, sier han videre.

Åpen hall lørdagskvelder

Hallen blir åpen for ungdom mellom 13 og 19 år, og hallen er åpen mellom klokken 18 og 21. Lørdag 27. januar, ble dette prøvd ut for første gang. I første rekke er det fire lørdagskvelder det er snakk om. – Blir det suksess, fortsetter vi videre fram mot påske, lover Linnerud.

De som skal passe på at alt går riktig for seg, er Emil Kind Gilberg, Synne Brostuen, Emil Brovold Strandengen, Magnus Sand og Marius Westvang. – Vi kaller oss også nå idrettsverter, sier de, – og det fine er at vi får litt betalt for jobben. De gleder seg spesielt til å prøve ut to nyheter, – det skal legges ut et par bowlsbaner som gamlingene spiller, smiler de, – det skal bli morsomt å prøve. Likevel er det det å kjøre RS-biler vi ser mest fram til, vi bygger selv banen og administrerer det hele. De synes også at det er fint at det er voksne som har bakvakt og som kan ringes hvis det oppstår problemer av noe slag.

Populært

– Dette er noe helt nytt, fortsetter Linnerud, – i hvert fall her i distriktet. Vi har fått med oss en ekspert på dette, Geir Aarsand, som i mange år har vært sentral i dette miljøet, og startet også

en RS-klubb i Sandnes rundt årtusenskiftet. – Dette har blitt populært i Norge, bekrefter Geir Aarsand selv, – jeg har lyst til å få i gang en RS-klubb her i Biri også, derfor er det flott at vi kan teste ut interessen disse lørdagskveldene.

Egen Mini RS klubb?

Aarsand har jobbet med ungdom i 25 år, og er i dag ansatt på Raufoss videregående skole hvor han tar seg av ungdom med forskjellige utfordringer. – Blant annet har jeg vært med på å bruke RS-biler som en motivasjon for barne- og ungdomstrinnet, forklarer han. – Eller Mini-RS som dette kalles. – Fruen jobber på Lillehammer og jeg på Raufoss, da fant vi ut at Biri er et ypperlig sted å bo, det var faktisk datteren vår som fikk bestemme, og i dag stortrives både hun og vi i bygda, sier han. – tanken er å spille på klubbene i Moss, Sandefjord og Hønefoss, sier bilentusiastene, – kanskje få dem hit til Biri for hjelpe til med å etablere en klubb og å komme med innspill. Det finnes også en Mini RS-klubb på Gjøvik, men de har kun utebane, blir vi fortalt. Noe som så langt ikke er aktuelt for Biri sitt vedkommende. – Men håpet er jo at idrettslaget kanskje vil hjelpe til på en eller annen måte, sier Geir Aarsand, som gleder seg til å prøve ut disse fartsmaskinene i Biri Flerbrukshall. – De akselerer fra 0–100 km/t veldig, veldig kjapt, lover han.

LÅNER UT: Geir Aarsand låner gjerne ut både biler og banelementer for å komme i gang med Mini RS-kjøring i Biri.

NÅR TIDEN STOPPER OPP
BLIR ØYEBLIKK TIL MINNER

Nettum

- BEGRAVELSESBYRÅ -

ØISTEIN NETTUM
SYNNØVE RUSTAD

T • 61 18 69 40
• Hele døgnet

www.nettum.no

Du kan Vippsse penger til Biri Flerbrukshall

Betal til
Biri Flerbrukshall
#11742 • BIRI FLERBRUKSHALL AS

Kort oppsummert
500 kr

Vipps din støtte til Biri Flerbrukshall

Slik vippses du:

1. Søk opp Biri Flerbrukshall eller Vippsnummer: 11742
2. Tast inn ønsket beløp og trykk «betal».
3. Kvittering bekrefter at pengene er sendt.

FØLG OSS HER:
www.biril.no / facebook.com/Biriflerbrukshall

Biri Flerbrukshall AS
Kjennetegnsvegen 55, N-2836 Biri

Oljesenter

Beck | Engens | Hernes

Totalleverandør av drivstoff,
smøreolje, kjemiprodukter, biooljer
og utstyr i Innlandet.

På lag med de som bygger Norge.

E-post: ordre@oljesenter.no
Ordretelefon: 625 40 770

Velkommen til vår kreative blomsterbutikk midt i Biri sentrum!

- Vi har blomster til alle anledninger og tilbyr utkjøring alle dager.
- Masse herlig garn og tilbehør til den strikkeglade fra Sandnes garn, Drops design, Camilla Pihl og House of Yarn.
- Interiør og gaveartikler.

Ta turen til Biri da vel!

Åpent: Mandag - fredag: 10-17 / Lørdag: 10-14

Birivegen 79 • 2836 Biri • kontakt@dahlia-blomster.no

Måneskinnskonsert ved Gråsteinsbua, lørdag 23. mars klokka 19.30

STEMNING: Det blir fort fin stemning ved Gråsteinsbua med bål, vinter og fullmåne.

Måneskinnskonsert også i år

TORE FEIRING
TEKST OG FOTO

BIRI: –Vi har bestilt klarvær, mildvær og måneskinn til konsertopplevelsen vår inne på myra ved Gråsteinsbua den 23. mars, sier Reidar Aas. Da håper han på massevandring på de tre skiløypene som fører inn til idyllen inne på Gråsteinsbua.

Konserten i fjor ble en suksess selv om det ble litt kaldt. Dette har etter hvert blitt en tradisjon hvor flere ønsker å oppleve den magiske stemningen ute i det fri. Første konsert ble arrangert i 2018 og deltagelsen har bare økt for hvert år.

I år er det trubadur Arild Nygaard som opptre. – Han har vært hos oss flere ganger, sist i fjor sammen med Solbjørg Tveten, sier Aas og lover en kveld med god musikk og mye kos.

– Det blir gratis inngang og litt å varmt å drikke som serveres av Lions Biri. Men folk kan gjerne vippsse oss med en liten støtte, håper Aas, leder av dugnadsgjengen som skal få arrangementet til å gå i hop og skape den festen utenom det vanlige som Måneskinnskonserten har blitt.

Måneskinnskonsert Gråsteinsbua
Lørdag 23. mars, klokka 19.30

Gråsteinsbua som ble satt opp i 2009 av Lions-klubben i Biri/Innlandet og Biri Jeger- og Fiskeforening har etter vært blitt et yndet utfartssted. Stedet har en egen gruppe på facebook som det er mulig å følge for å få mer informasjon. Den anbefaler vi at du søker opp.

Hvordan komme dit

For å komme til Gråsteinsbua er det tre muligheter. Du kan ta Åsrovegen til Bratbergsetra. Da har du en liten skitur i lett terreng på 3000 meter foran deg inn til bua. Eller du kan kjøre til Biri Øverbygd, følge vegen videre i retning Storlon og parkere ved Dempa. Derfra er det omtrent to kilometer til bua, mens en tredje mulighet er fra toppen av Vingromsåsen ved Fjellmyra på vegen mot Torpa. Fra parkeringssplassen her er det tre kilometer.

OGSÅ I ÅR: Trubadur Arild Nygaard spiller også i år.

Biri IL-kalender 2024

BIRI: Kalenderen idrettslaget har fått laget til dette året skal nå være utlevert til de aller fleste husstander i Biri sentrum med omegn.

Kalenderen vi har fått laget skal nå være utlevert til de aller fleste husstander i Biri sentrum med omegn. Dessverre har vi som vanlig kanskje ikke nådd ut til riktig alle medlemmene våre.

Så hvis du ikke har mottatt kalenderen – eller om du ønsker et ekstra eksemplar, så kan den hentes gratis i vår postkasse ved oppslagstavlene til Biri IL i gangen på EXTRA Biri – eller i Biri Flerbrukshall.

Vi har lagt ved et støttebrev på 250 kroner sammen med kalenderen vår.

Kontonummeret er: 2050.28.24342

Biri IL skal nå bygge et nytt lagerbygg med kombinert kiosk og speakerbu i Biri idrettspark.

Tusen, tusen takk til alle som allerede har gitt 250 kroner eller mer! Det har i skrivende stund allerede

kommet inn over 30.000 kroner i støtte til dette prosjektet. Dette fordelt på nærmere 80 deltakere.

Mange takk til alle annonsørene i kalenderen vår også! Deres støtte gjør det mulig å få trykket denne kalenderen uten ekstrakostnader for idrettslaget.

Med hilsen fra styret
Magnar Linnerud

Har du skrevet en artikkel du synes vi bør ha med i Biriavisa, eller ønsker du å annonsere i det neste nummeret?

Da er du mer enn velkommen til å ta kontakt med Øyvind eller Kjell!

Tekst og bilder sendes:

Øyvind Hårstad | oyvindh@hdo.no | Mobil: 990 20 523

Annonser:

Kjell Heimdal | stranten@start.no | Mobil: 950 67 779

I COCKPITEN: Flysimulatoren er en tro kopi av cockpiten i en F16, sier Rune Karlsen.

Jagerflyet F16 og gamle mopeder

TORRE FEIRING
TEKST OG FOTO

BIRI: Hvem skulle trodd at du nederst i Biri Øverbygd kan fly jagerflyet F16? Eller at du på samme sted finner et av landets heftigste restaureringsverksteder for gamle mopeder og motorsykler. Alt dette på et sovrom og i et gammelt uthus. Møt Rune Karlsen.

Han bygde sin første radio som 12-åring og er nysgjerrig på det meste, – særlig det som har med teknikk, elektronikk og data å gjøre, sier den tidligere malermesteren, – jeg må liksom vite hvordan ting fungerer. Ti år har Rune Karlsen og samboeren Marianne Fjeld bodd på Biri, hun er nok kjent av mange som yogainstruktør. Karlsen kommer opprinnelig fra Lørenskog, og det var malermester han etterhvert ble, med eget firma. Men så fort de første PCene kom til landet, ble det plutselig kjedelig å male. Han solgte seg ut fra firmaet og startet eget datafirma hvor han selv laget egne dataprogram, blant annet vedlikeholdsprogram tilpasset større bedrifter, – Tiedemanns Tobaksfabrik ble en stor kunde, sier Karlsen, – for å nevne en av kundene mine. Alt dette rundt programmering lærte jeg meg selv, det er denne nysgjerrigheten da. Etter et samlivsbrudd endte han og samboer Marianne opp på Biri. – Og her har vi det veldig bra, sier mopedmekker og simulatorbygger Karlsen.

F16
Han er mer opptatt av å prate om flysimulatorer og gamle tohjulinger enn om seg selv, det er tydelig at dette ligger hans hjerte nærmes, som det heter. – På F16 flysimulatoren jeg har bygget er alle brytere koblet opp mot DCS World simulator-softwaren, som også kan kobles opp mot all pc-basert simulator-software. Dette fungerer etter min viten som en ekte F16-maskin. Fullt 360 graders utsyn med VR-briller. Den er også testet av en ekte jagerflyger og fått god attest, blir vi fortalt. Biriavisa/biri.no fikk anledningen til å prøve simulatoren, og du verden for en reise,

simulatoren beveger seg i fysisk i takt med synet når du flyr. Du kjenner også fysisk akselerasjon i ryggen under take-off og når etterbrenneren slår inn, sete-beltene strammer seg under oppbremsing og under landing, og du får også kjenne G-kreftene takket være en sinnrik løsning med seteryggen. Killingen i magen ved flygingen er en opplevelse som sitter lenge i, du har spaker både for fart, opp og ned og sidelengs. Men det endte ikke bra for undertegnede, det hele endte med et krasj i Kaukasusfjellene. Takket være dårlig samhandling mellom fart og retningsspaken. Softwaren er sånn laget at når du flyr over et område, ser du landskapet som det faktisk er, i mitt tilfelle lå flyplassen i Kaukasus – og for noen fantastiske fjell!

Simulatoren kan lett forandres til andre flytyper, helikopter, seiffly etc. da alle brytermoduler og bokser er lett plassert med borrelås, og alle kontakt-punkter er koblet med nummer på hurtig-kontakter. – Det er bare å montere på andre bryter-bokser, sier Karlsen som så langt kan tilby simulatorflyging med Cessna-fly og et SA-342-Gazelle kamphelikopter. – Det er fullt mulig å lære seg å fly på denne måten, hevder Karlsen videre, – selv har jeg flydd et småfly rundt på Østlandet, og både tatt av og landet på egenhånd. Men med en trygg og erfaren instruktør ved min side, smiler han.

Kina-scootere

Nå har han opprettet en egen simulatorside med hensikt å motta event simulator-kjøring. – Simulatorsenteret håper jeg vil komme i drift her på Biri eller i distriktet kommende sommer, sier

Karlsen. – Dette vil bli et tilskudd til min hovednæring, som er å restaurere og ha service på gamle mopeder, scootere og motorsykler. Firmaet heter Runes Scooter- og MC-verksted og ble opprettet da de kom flyttende til Biri. – Jeg måtte jo ha noe å drive med, sier Karlsen, det første jeg gjorde var å kjøpe inn gamle Kina-scootere for en tusenlapp, pusse dem opp og selge dem igjen for 6-7000 kroner. Han tror selv at det kan dreie seg om 25-30 scootere av det slaget.

Mopeder og MC

Også gamle motorsykler, Honda NSU og Kawasaki, er populære objekter som folk vil ha pusset opp av ren nostalgi. – En del gamle reservedeler får man jo tak i, men med egen dreiebent og annet relevant utstyr skjer det ofte at jeg lager delene selv, sier Karlsen, som hevder å ha mer enn nok oppdrag i månedene og årene framover. – Det er likevel gjerne vinterhalvåret som er verkstedssesongen, smiler den nyslåtte pensjonisten som gjerne vil tilbake til flysimulatoren:

– Simulatoren er bygget på trinse-hjul og kan trilles gjennom en inne-dørkarm slik at den kan brukes i de fleste hjem. Man må bare ha en enkel måte å ta av bryter-boksene. Dette er en prototype for et prosjekt som muligens etterhvert kan produseres og kan komme for salg, avslutter Rune Karlsen.

– Men kan du bygge en robot? spør vi til slutt. – Ja, jøss, det er enkelt, svares det.

ÅRSMØTE BIRI IL

Biri Idrettslag avholder årsmøte på Klubbhuset i Biri Idrettspark

Søndag 10. mars 2024, kl 18.00

Vanlige årsmøtesaker.
Saker som ønskes behandlet må være styret i hende 14 dager før møtet.

www.biriil.no

Biri Idrettslag - Postboks 49, N-2832 Biri
Mobil: 970 29 575
Mail: post@biriil.no

Biri kirke, torsdag 22. februar – klokka 19.00

Gustavsen / Tindberg / Tander

INGER SCHIAGER TEKST
ARTISTENES EGET FOTO

Biri: Konsertforestilling med Svein Tindberg, Tord Gustavsen og Simin Tander i Biri kirke. Dette er den ene av to eksklusive konserter som trioen spiller i februar – den andre går av stabelen dagen etter i Tromsø domkirke.

Det er en stor begivenhet når skuespiller Svein Tindberg kommer til Biri kirke sammen med pianist Tord Gustavsen og sanger Simin Tander.

Skuespiller Svein Tindberg har vært en årrekke ved Det Norske Teateret, og er Norges mest feirede monolog- og fortellerskuespiller.

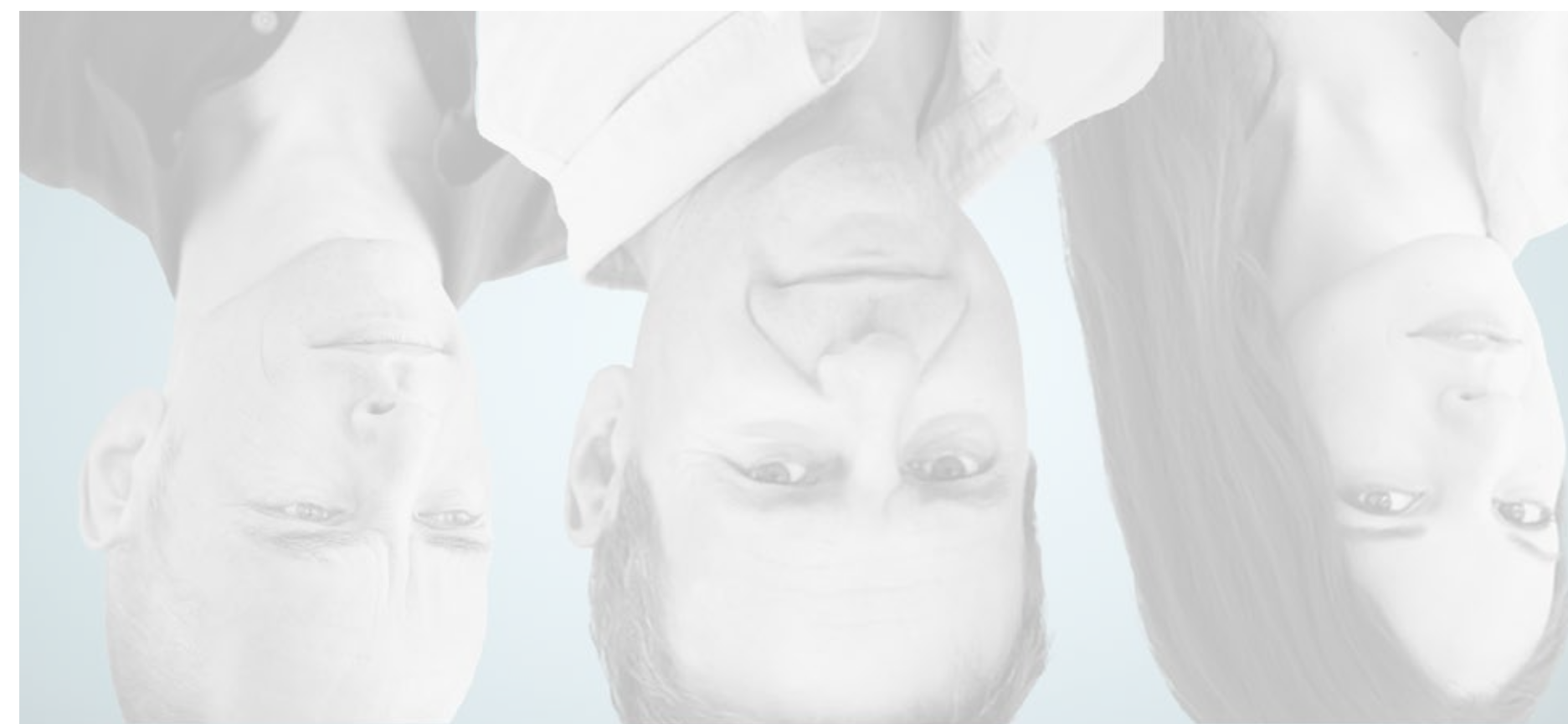
Sammen har de laget forestillingen «*som et segl på ditt hjerte*» med tekster fra Høysangen i Bibelen og tekster av Shakespeare. Det blir en sterk reise i kjærlighet, lengsel, forening, adskillelse, død og håp.

Biri kirke, torsdag 22. februar, klokka 19.00

Bill. kroner 350,-
<https://tinyurl.com/konsertforestilling-biri>

Tord Gustavsen er en av landets mest anerkjente jazzpianister. Simin Tander er prisvinnende tysk-afghansk sanger og komponist.

Vi selger også billetter i døra.

KAMPANJETILBUD!

TUSEN TAKK BIRI!

Vi feirer 1 år på Biri med kampanje, KUN 99,- første måned!

Bli medlem online på www.nextfitness.no
Har du spørsmål – send en epost til biri@nextfitness.no

MR MJØSEN REGNSKAP

Autorisert regnskapsførerselskap

Ditt lokale regnskapskontor!

Vi utfører alle regnskapstjenester for alle selskapsformer innen ulike næringsvirksomheter.

Vi kan også jobbe i virksomhetens eget system.

Andreas Ekern 971 16 275

Knut Røkke 456 13 176

Alf Skjelstad 980 59 334

post@mjoseregnskap.no

Kontoradresse: Fautvegen 11, 2836 BIRI

EXTRA
EXTRA STORT UTVALG TIL EXTRA LAVE PRISER

VÅRT PRISLØFTE
VI GJØR ALT for at du skal handle
Extra Billig

ÅPENT: 07-23

EXTRA BIRI
coop.no/extra

Coop Extra Norge | [extra_norge](https://www.facebook.com/extra_norge)

EE ELITEN ELEKTRO

-DIN ELEKTRIKER PÅ BIRI-

Tlf.: 90 81 80 90

Mail: trond@eliten-elektro.no

Web: www.eliten-elektro.no

TANNLEGENE PÅ BIRI

TANNLEGE HEIDI SÆTERBAKKEN

TANNLEGE FRIDA KVIKNE DOTTERUD

TANNLEGE INGRID K. AUSTDAL

Vi holder til på Herredshuset i Birivegen 97

Telefon: 61 1 85 362

Tannlegene utfører også den offentlige tannhelsestjenesten i Biri.

IDRETTSVERTER: Disse sørget for at alle skulle ha det bra i flerbrukshallen i romjula. Fra venstre Emil Kind Gilberg, Dmytro Hermanovych, Synne Brostuen, Emil Brovold Strandengen, Mariia Fedorchuk og Magnus Sand. Ikke tilstede: Marius Westvang.

Passet på i romjula

TORE FEIRING
TEKST OG FOTO

BIRI: Flerbrukshallen i Biri var åpen hver ettermiddag i hele romjula. Dette ble gjennomført takket være et knippe ungdommer som stilte opp som idrettsverter for å organisere det hele.

Biri.no/Birivisa møtte ungdommene rett før jul da de fikk en praktisk gjennomgang av ledere i idrettslaget. – Vi var med på dette i fjor også, de fleste av oss, fortalte de, – en veldig ålreit romjulsjobb, vi får jo litt betalt.

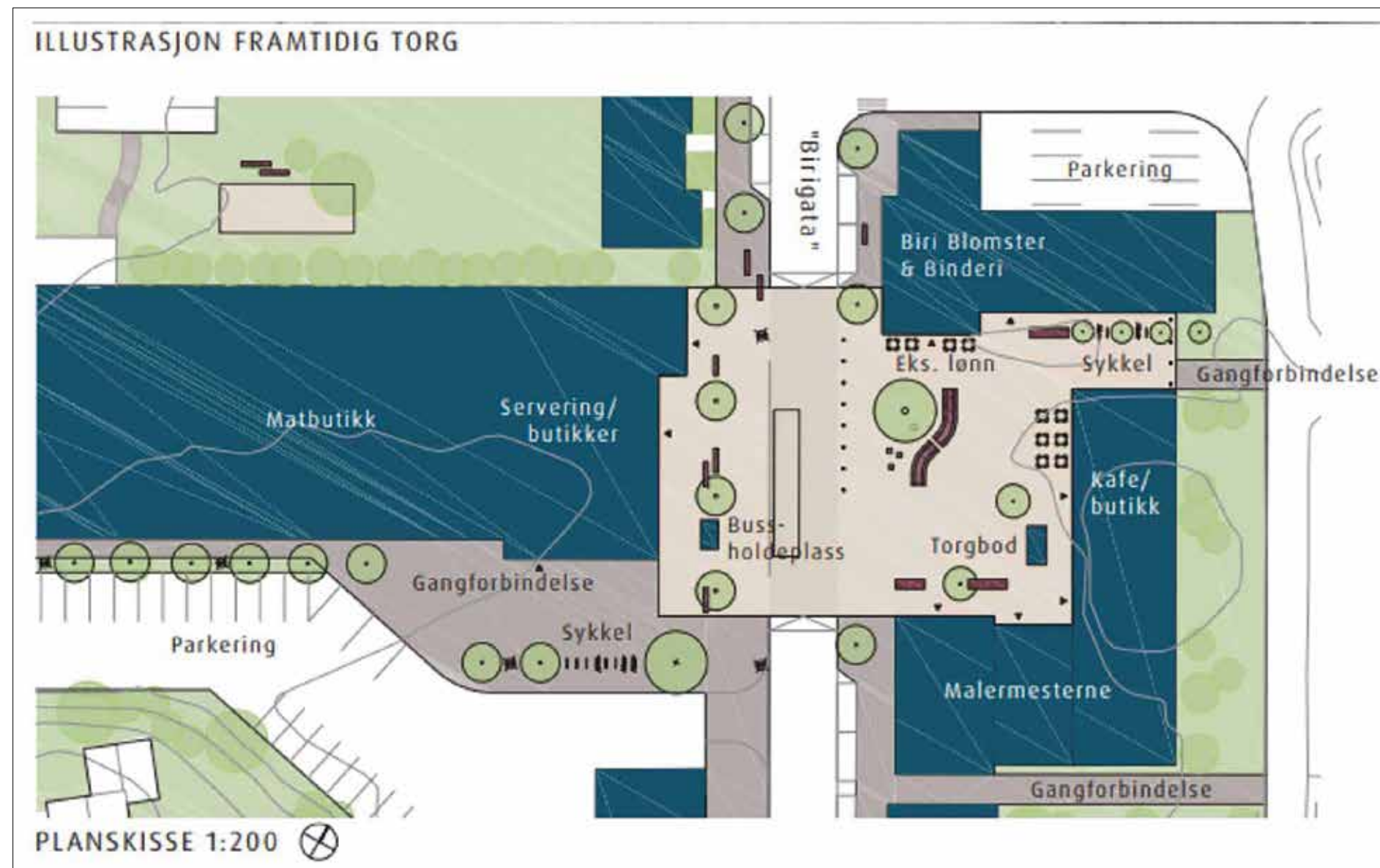
Ungdommene er mellom 16 og 18 år gamle og teller seks stykker som fordeler vaktene mellom seg. To og to om gangen som håndterer elever fra både ungdomsskole og barneskole. – Det er en artig jobb, vi blir gjerne med og spiller litt også. Vi koser oss sammen med alle, kanskje særlig de minste, sier de. – De trenger gjerne litt mer instruksjoner og hjelp enn de større. Alle kan drive med den aktiviteten de selv ønsker, vi er til stede for veiledning og praktisk hjelp, understreker de unge idrettsvertene.

Blant de seks var det også to ukrainske ungdommer, som kommer fra bofellesskapet for enslige, mindreårige flyktninger i Biri. Der bor det nå fem ukrainske flyktninger, to av disse er Dmytro Hermanovych og Mariia Fedorchuk. De kommer henholdsvis fra Lviv og Kyev og er 18 og 17 år gamle. – Vi trives godt i Biri, sier de, – her er det OK å være. Begge skjønner norsk, – men vi får

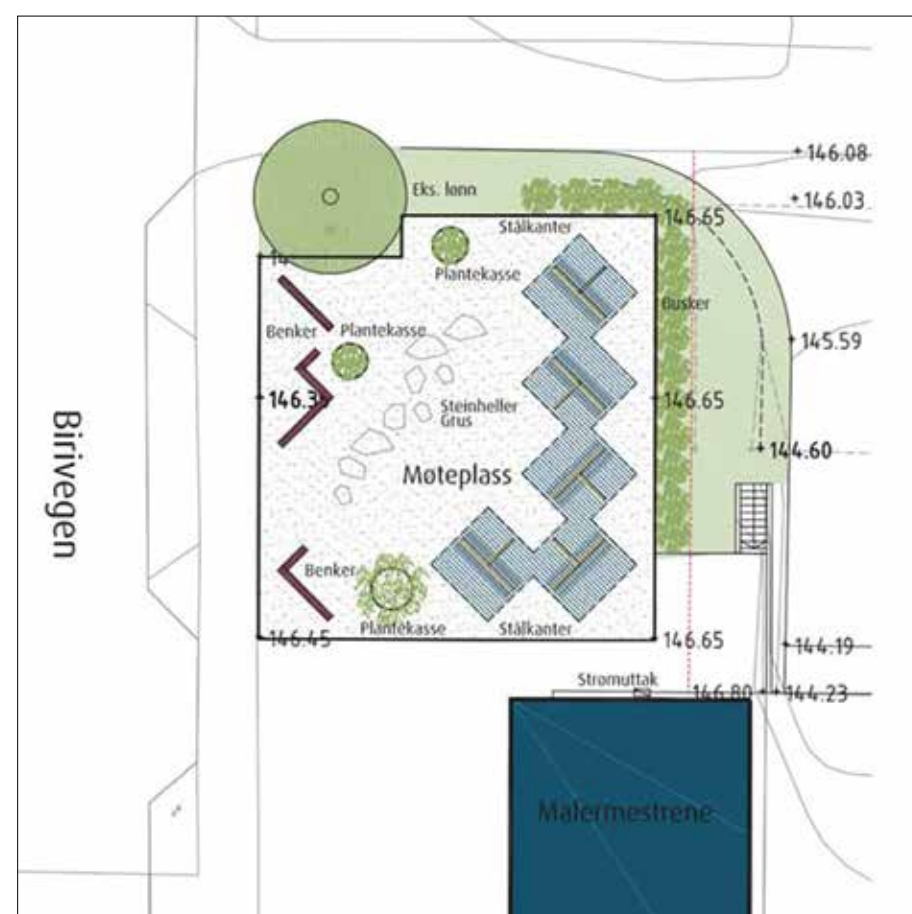
ikke helt tak i å snakke språket enda, sier de. Det kan man vel heller ikke forvente, det er bare åtte måneder siden de kom til landet. – Vi går begge på Raufoss videregående skole, forteller de. Mariia driver også med bueskyting og har blitt med i en klubb på Hamar. Det blir sagt at hun er en veldig god bueskytter. Kanskje en ny aktivitet for Biri IL? Både Mariia og Dmytro gledet seg til å ta fatt på idrettsvertoppøvingen.

Hallen var åpen hver eneste dag i hele romjula, – også dagene før jul. Unntaket var selve julekvelden, den 24. desember, da var hallen stengt. Dagene var delt opp slik at elever fra barneskolen kunne bruke hallen de første to timene, mens elever fra ungdomsskolen hadde de to siste timene tilgjengelig.

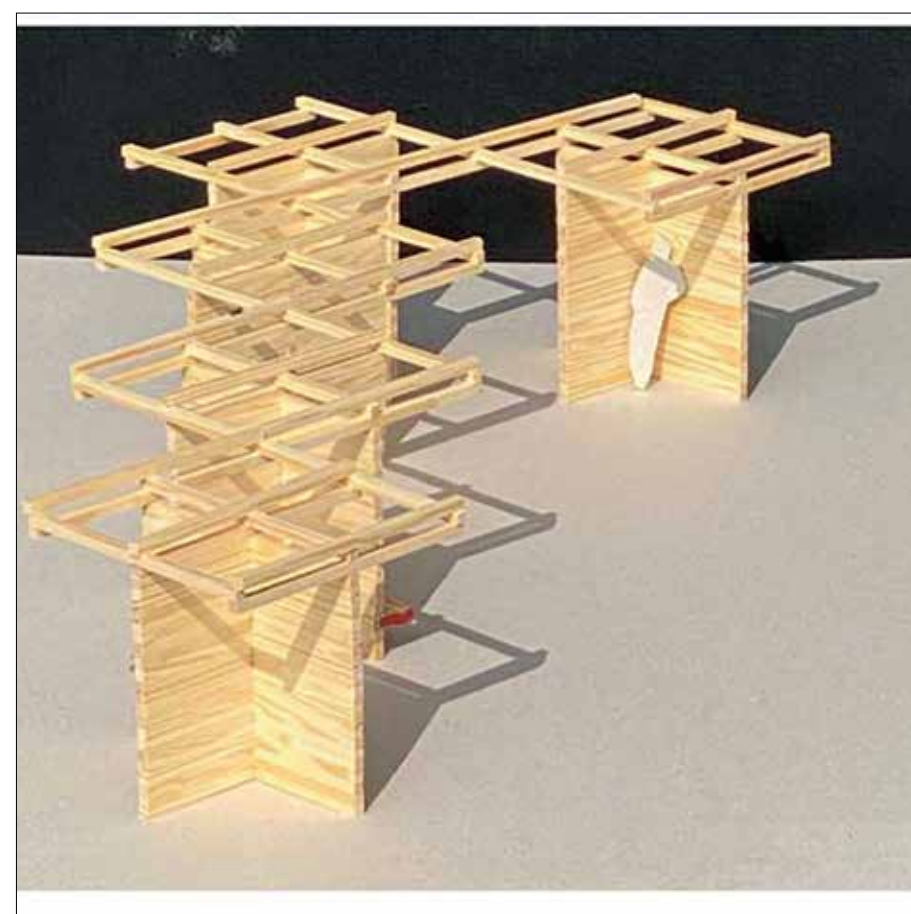
Tilbudet ble benyttet av rundt 25-30 deltakere hver dag gjennom jula, og Biri ILs leder Magnar Linnerud vil i etterkant få rose ungdommene som deltok som idrettsverter. – Dette er flinke ungdommer, sier Linnerud – og sjansen for at idrettslaget også i framtida vil jobbe for å opprettholde slike tilbud til ungene i bygda er svært stor.

FREMTIDIG: Når alt er på plass, er dette tenkt hvordan møteplassen/minitorget skal se ut.

MIDLERTIDIG: Sånn har RAM Arkitektur tenkt at den midlertidige møteplassen i Biri skal se ut. Firkantene på høykant er sitteplasser med glasstak.

BYGGER PÅ HISTORIEN: Dette er en miniatyr prototype arkitektene jobber med for å illustrere reisverket til sitteplassene, de vil bygge på historien om tre, lafting og tømmerfløting.

PROSJEKTGRUPPEN: Disse er i prosjektgruppen for stedsutvikling i Biri. Foran: Merethe Hveem og Espen Prøven (ny). Fra venstre og bakover: Einar Sigstad, Konrad Steinstad, Kjersti Krageberg, Stein Øyvind Klunderud, Magnar Linnerud (utgående), John Arnfinn Sletten, Finn Bratteng og Anne Marthe Zettervall. Siw Monicha Bruun de Neergaard og Ingeborg Semb var ikke tilstede da bildet ble tatt.

Møteplass i sentrum

TORE FEIRING
TEKST OG FOTO

BIRI: Det utarbeides nå en midlertidig møteplass/minipark i Biri sentrum. Denne ble presentert for stedsutviklingsutvalget i Biri i midten av januar. De fikk da komme med innspill og tanker rundt presentasjonen.

Merete Hveem, ansvarlig for bygdeutviklingsprosjektet i Biri, åpnet møtet med å fortelle om bakgrunnen for bygdeutviklingsprosjektet og prosjektet hovedmål, som er todelt. – For det første skal vi gjøre det attraktivt å bo i Biri, påpekte hun, – vi ønsker flere innbyggere til spesielt sentrum. Da blir det også mer interessant å starte næring og butikk her, som er vårt andre hovedmål, nemlig å utvikle næringslivet. Med seg fra Gjøvik kommune hadde hun Stein Øyvind Klunderud, som har spesielt ansvar for å utvikle møteplassen i Biri i samarbeid med RAM Arkitektur samt Anne Marthe Zettervall.

Nytt medlem
Dette møtet ble Magnar Linneruds siste i denne gruppen, i og med at han nå sitter i Gjøvik kommunestyre for Arbeiderpartiet, vil han få habiliteringsproblemer og kan oppleve å sitte «på begge sider av bordet». Espen Prøven blir hans etterfølger i stedsutviklingsprosjektet. Andre medlemmer av gruppen er Kjersti Krageberg, Finn Bratteng, Konrad Steinstad, John Arnfinn Sletten, Einar Sigstad, Siw Monicha Bruun de Neergaard og Ingeborg Semb.

Alle var enige om at det var mye bra på gang i bygda med nytt omsorgsenter og nye barneskole og barnehage.

Høper på engasjement
– Vi ville ikke vente til alt var planlagt før vi startet med konkrete tiltak. Sentrumstiltak og møteplass i sentrum er innbyggernes hovedprioritering for tiltak på kort sikt, fortsatte Hveem om møtet tema, den midlertidige møteplassen. – Når hele sentrum blir regulert om noen år vil en varig og større plass planlegges videre. Kommunen har benyttet Ram arkitekter til å detaljere det innbyggergruppen har bedt om, – og vi vil sette stor pris på at innbyggergruppen følger opp og engasjerer seg, understreket Hveem og prosjektgruppa ble så vist de foreløpige skissene rundt nevnte møteplass/minitorget.

Skulptur og scene
Det ble en del diskusjon og innspill selvfølgelig, både om utseende og praktiske løsninger. Blant annet mulighet og plass til en eller annen form for sceneløsning hvor musikere eller andre kan underholde, – det er jo tross alt plass til et par hundre mennesker her, påpekte Kjersti Krageberg som var spesielt opptatt av dette. Siw Monicha Bruun de Neergaard på sin side ville gjerne ha med plass til juletre og strømtilførsel til aktiviteter næringsforeningen og butikkene skal ha rundt Biritunet og møteplassen, så som Biringdagen og julegateåpning.

Det er også tenkt utsmykning, her var Einar Sigstad hentet inn som fagperson. – Jeg ser for meg en skulptur inne på denne møteplassen, mente han, – en skulptur helst i stein, de tåler mer vær og vind. Sigstad mente at en skulptur som Siri Bjerke ville være perfekt å spørre, – kanskje hun kan lage noe med Biringklommat som materiale.

Unik møteplass
Målet for kommunen er å ha møteplassen ferdig til 17. mai, noe flere av stedsutvalggruppen mente var i overkant optimistisk. – Vi tar uansett med oss de innspillene vi har fått i dag og presenterer for arkitektene, lovet Merethe Hveem avslutningsvis, – så vil vi komme tilbake med en ny presentasjon etterhvert. Det vi i hvert fall kan si med sikkerhet, er at Biri vil få en ganske unik møteplass i sentrum, det er en del møteplasser som popper opp rundt omkring, og mange av dem ser forsvinnende like ut.

Overskudd til Biri IL

BIRI: Bingo-inntekter til idrettslaget fra Spilleriet på Biri travbane ble på hele 103.151 kroner i 2023.

BIRI IDRETSLAG
TEKST OG FOTO

Biri Idrettslag sin andel av overskuddet på Bingo-inntekten fra bingospill hos Spilleriet AS Biri-Trav ble på kroner 103.151 i løpet av fjoråret.

Dette er en økning på 30.700 kroner fra året før.

Vi retter en stor takk til Geir Smeby hos Spilleriet, som tilbød idrettslaget å være med som et av de lagene som deler den delen av overskuddet som skal tilbakeføres til organisasjoner som driver barne- og ungdomsarbeid.

Dette er et vesentlig beløp for å kunne drifte våre anlegg, særlig i en tid med store økninger på driftsutgifter, spesielt på strøm.

Dette bidraget hjelper godt for å holde våre anlegg åpne for uorganisert og organisert aktivitet.

SØKER KORPSMUSIKERE: Jahn Olav Steinshylla søker voksne og unge som vil spille i korps i forbindelse med 17. mai i Biri.

Ønsker korps i toget

TØRE FEIRING
TEKST OG FOTO

– Jeg har spilt i korps tidligere, sier Steinshylla, – det er saksofon som er mitt instrument. Men som far til to småbarn med alle deres aktiviteter blir det liten tid til annet. Det er denne tidsklemma vi småbarnsforeldre har, sukker han, – i tillegg er jeg ansvarlig for Barnas Turlag Gjøvik og omland. Videre mener Steinshylla at dette nok er mye av grunnen til at mange korps sliter med rekrutteringen av yngre folk, – tidsklemma er lei for mange av oss, egne interesser blir ofte prioritert bort.

Utfordrer

Det er, som tidligere år, foreldrene på fjerde trinn som har ansvaret for gjennomføringen av 17. mai-feiringen i Biri. – Leder av komiteen er Ole Petter Ottosen, sier Steinshylla, – jeg har ansvaret for toget og musikk i toget. Vi har savnet levende musikk i toget de siste to årene. Derfor ønsker vi å utfordre voksne og unge som har erfaring med et blåseinstrument eller slagverk til å bli med å danne et 17. mai-korps for Biri. Han tror at det kan være lettere å få med seg folk hvis det blir et mer sesongbasert korps.

Lav terskel

– Vi ser for oss fire øvelser for 17. mai, så dette forutsetter litt erfaring og at man kan skaffe til veie sitt eget instrument, sier han. – Det er ikke en forutsetning at man er proff, dette skal være gøy og lav terskel, samtidig som vi håper å gi årets tog

BIRI: Det er fortsatt vel fem måneder igjen til 17. mai. Likevel er 17. mai-komiteen i Biri i gang med planleggingen. Øverst på ønskelisten står et musikkorps som kan være med å gå i toget. Ansvaret for dette har falt på Jahn Olav Steinshylla fra Redalen.

en mer høytidelig ramme. Så langt vet han om tre som blir med, – det er kona mi, svigerfar og meg, smiler han, – så har jeg også snakket med folk i Biristrand Musikkforening, det virker som det kan være en viss interesse hos noen å være med, hevder han og er fullt klar over at noen fra korpsset ikke er glad i å marsjere langt, – 17. mai-komiteen anerkjenner den innsatsen som Biristrand Musikkforening har gjort tidligere og forhåpentligvis vil fortsette med. Vi ønsker å supplere toget med et foreldreorkester som går i toget.

Nybrotsarbeid

Han ønsker å markedsføre prosjektet gjennom direkte kontakt og på sosiale medier, og ikke minst biri.no/Biriavisa. – Håpet er å få med 10-15 korpsmusikere som spiller de instrumentene som passer seg for 17. mai. Så kanskje vi får til den gode, gamle 17. mai-følelsen i Biri. Toget vil gå fra Biri Omsorgs-senter til den nye Biri barneskole. – Det blir omtrent like langt å gå som tidligere år, beroliger han, – så blir det spennende å se hva vi får til rundt den nye skolen. En del nybrotsarbeid blir det nok, men alt dette får vi komme tilbake til når det nærmer seg, avslutter Jahn Olav Steinshylla.

Er du interessert, kan du kontakte ham på telefon 954 66 042 eller på epost: jahnost@gmail.com

Malermestrene

INDRE ØSTLAND AS

Malararbeid
Våtrom

Gulvlegging
Gulvavretting

**Husk også alltid gode tilbud og god service
i vår fargehandel på Biritunet.**

Vår fagkunnskap er din trygghet!

www.malermestrene.no

Telefon: 611 80 027

ÅPNINGSTIDER: MANDAG-FREDAG: 09.00-17.00 LØRDAG: STENGT

Grasrotandelen er viktig for Biri IL

Støtt oss med din Grasrotandel!

Grasrotandelen gir deg som spiller hos Norsk Tipping mulighet til å bestemme hvem som skal motta noe av overskuddet til Norsk Tipping.

Hver gang du spiller går inntil 7 prosent av din spillinnsats til den grasrotmottakeren du velger – uten at det går utover din innsats, premie eller vinningsjansje.

Vi oppfordrer deg til å støtte oss i BIRI IDRETSLAG.

Bli Grasrotgiver i dag! Du kan bli grasrotgiver i alle Norsk Tippings kanaler eller ved å send SMS «Grasrotandelen 975558169» til 60000

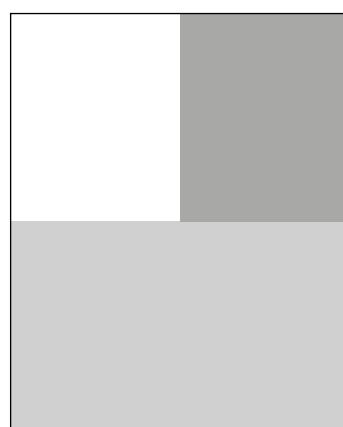

ANNONSEPRISER I BIRIAVISA

Helside (1/1):	kr 3.300
Halvside (1/2):	kr 2.200
Kvartside (1/4):	kr 1.500 (+ mva på alle)

Bestiller du annonse i alle de 5 utgavene av avisa som kommer ut hvert år, får du 25% rabatt.

Bestill annonser av:
Kjell Heimdal | stranten@start.no | Mobil: 950 67 779

BIRI: Grasrotandelen sørget for at hele 338.443 kroner ble overført til Biri Idrettslag fra Norsk Tipping i 2023.

I 2023 fikk Biri IL altså inn 338.443 kroner via Norsk Tippings Grasrotandel. Det er 528 spillere som har gitt sin 7%-andel til Biri IL, så også her viser folket i Biri stor dugnadsinnsats.

Biri IL er en av klubbene i Gjøvik kommune med flest givere. Riktignok hadde vi 27 færre givere i fjor enn året før, men vi fikk likevel inn 9298 kroner mer enn det foregående året.

TAKK TIL ALLE DERE SOM HAR REGISTRERT GRASROTANDEL PÅ BIRI IL!

Fortsatt er det likevel mange spillere som ikke har bestemt en mottaker for sin andel av den summen de spiller for. Vi oppfordrer deg til å støtte oss i Biri IL!

Disse ekstra midlene, som faktisk tilsvarer nesten dobbelt så mye som vi tar inn i medlemskontingent i løpet av et år, medvirker til at gruppene i Biri IL kan konsentrere seg om aktiviteten og tilbudet til utøverne, i stedet for å være med å dekke inn driftens av anleggene.

Disse pengene er også til svært god hjelp for å holde medlemskontingenten i Biri IL på et meget lavt nivå.

Husk at din 7%-andel heller ikke går utover din premie eller innsats. Hvis du ikke registrerer spillerkortet på en ideell organisasjon så går pengene i stedet automatisk inn i Norsk Tippings fordelingspott.

Magnar Linnerud
Leder, Biri IL

UTSIKT: Maja Landgraff beklager at tåken ligger tett over Biri. – Vanligvis er det en fantastisk utsikt herifra, sier hun om huset som sto klart i 1967. – Hit flyttet jeg og John inn med tre barn, sier hun.

Sprek og pratsom

TOR E FEIRING
TEKST OG FOTO

BIRI: Oppe i lia ovenfor garden Roterud på Birstrand lå det tre småbruk. Et av dem var Lilleberg. Der bodde familien Sollien med ett barn, Anne Marie. Hun ble født inn i en urolig verden. Året var 1938.

Nå har barnet blitt voksent og eldre, de fleste kjenner henne som Maia Landgraff. – Har alltid blitt kalt Maia jeg, sier jenta som nå har blitt 85 år.

Hun husker en del fra krigsårene 1940-45, – for det første at vi alltid var redde, jeg har også en svak erindring av at Freng, den store gården på andre siden av Mjøsa, ble skutt i brann i 1940, selv om jeg bare var to år gammel. Så husker jeg jo frigjøringsdagen, far og jeg skulle levere en hest lenger borte i bygda, plutselig var verandaer og hus fylt opp med flagg og glade folk som skrålte og lo. Og jeg ble redd, tenk om tyskerne kom og tok dem. Jeg skjønte jo etterhvert at vi var kvitt nettopp tyskerne, smiler hun, – senere på dagen vinket vi til soldatene som før langsetter bygdeveien.

Født i en stall
Huset som hun vokste opp skal være en gammel stall som ble hentet på Fægring lenger nord på Birstrand. – Jeg bruker på å si at også jeg er født i en stall, smiler hun, – det var en god barndom, det var fem kilometer til Birstrand skole, der jeg måtte gå. Men jeg lekte mest med biringer, etter å ha gått fem kilometer att og fram til skolen, orket jeg ikke å gå tilbake den retningen for å leke. Så stranding har jeg aldri blitt. Hun er født 16. mai, og husker også at de i krigsårene brukte å løpe rundt huset med det norske flagget. – På den måten feiret vi ungene bursdagene mine, smiler hun. Etter konfirmasjon ble det likevel en del turer nordpå Birstrand, – da var det ofte dans og moro på samfunnshuset Strandheim, det måtte man jo være med på.

Smågriser
Det ble etter hvert både framholdsskole og handelsskole. – Handelsskolen gikk jeg hos Alf Fredriksen på Lillehammer, sier Landgraff, – etter endt skolegang fikk jeg jobb på Husfliden i samme by. Jeg giftet meg veldig ung, fortsetter hun, – bare 19 år gammel. Vi holdt sammen helt til min kjære John (Landgraff) døde for tre år siden, vi fikk

tre barn. Jeg var hjemme med barna og John fikk jobb som snekker på verkstedet til Hans Draumås, der jobbet han til han var 70 år. Vi bodde de første årene i annenetasjen hos svigerforeldrene mine, huset her sto ferdig i 1967. Vi hadde også smågriser, jeg har mange timer i grisefjøset skal du tro, og mengdevis av grisunger har jeg tatt i mot også, sier Landgraff, og vi tviler ikke på det.

Tunge stunder
Maia Landgraff er klinkende klar og lett å få i tale, litt verre blir det når vi kommer inn på barna. To gutter og ei jente ble det, Knut Erik, Gunhild og Jan Snorre. – Gunhild døde i sommer, sier hun, – helt plutselig i fjøset i Snerthingdal. Hun bare datt om midt under lammingen. Det er hardt å miste et barn, men man må bare komme over det. – Gi aldri opp, er min livsfilosofi. Likevel har man sine tunge stunder. Da hjelper det med de barna som er igjen, og ikke minst de sju barnebarna og mine fem oldebarn. Men jeg blander meg ikke inn oppdragelsen deres, smiler hun.

Glad i folk
Etter som årene gikk, ble Landgraff lei av å gå hjemme, hun fikk jobb i gartneriet til Magne Lunn, – det var mest sesongarbeid, sier hun. – Så ble det Tømtetekafeen på meg, der jobbet jeg i 20 år, helt til kafeen ble lagt ned. Der trivdes jeg godt og ble kjent med masse mennesker, egentlig er jeg svært nysgjerrig på folk, jeg liker å prate med de fleste. Men Maia Landgraff var på ingen måte ferdig med arbeidslivet, etter kafeen var hun støttekontakt og besøkte mange rundt i bygda, særlig eldre. – Jeg besøkte også far min på Furulund, som det het den gang, – der ble jeg selvsagt kjent med masse folk, og noen av oss fant ut at vi skulle lage en «gammelstuggu» på et av Furulunds ledige rom. Vi var vel 7-8 damer som skaffet en mengde gamle møbler og ting som vi fylte dette rommet med, forklarer Landgraff, – et populært tiltak, vi ble kalt «gammelstuggujinten» husker hun.

200 skilt
Gammel historie har fulgt henne de siste 40 årene. – Helt siden Jon Feiring fikk overtalt meg til å bli med i historielaget tidlig på 1980-tallet, forteller hun, – både John og jeg ble svært aktive etterhvert. Vi organiserte mange historiske rusleturer rundt i bygda, satte opp en mengde historiske skilt, vi var vel en gjeng på rundt 20 personer som nok har over 200 skilt på samvittigheten. De står nå enda, og historielaget er flinke til å vedlikeholde dem heldigvis. Hun har en bok som viser hvor alle står, med både forklaring og GPS-koordinater. – Jeg tror de også ligger ute på historielagets nettside, antar hun og viser også fram en spesialutgave av Birid Blad hvor hun har samlet hundrevis av ord og uttrykk fra Biri. – Det var litt av en jobb, men så moro, utbryter hun og legger ut om alt hun har vært med på i historielagets regi. Men det får bli en annen historie.

Gardsmuseum
Akkurat nå er Landgraff sterkt involvert i gardsmuseet på Bratberg, og har skrevet både Helge Bratbergs historie i tillegg til gardens. – Tre etasjer med historie, det krever både sin mann og kvinne og ha det i orden, hevder hun og viser gladelig fram en gjærkans som nå selges i forskjellige variasjoner fra gardsmuseet. Disse ble brukt under ølbrygging, forklarer hun, – de ble lagt i bunnen av panna, så samlet gjæret seg i alle hjørnene, ble hengt opp så gjæret tørket og lagt ned igjen i panna neste år, da med et helt års patina fra gammelt gjær. Sånn fikk hver gard sin egen smak på ølet, avslutter Maia Landgraff og reklamerer varmt for kafeen på omsorgsenteret. – Dit burde flere gå og spise middag, det gjør jeg en gang i uken. Vi har blitt en stor familie som gjerne vil bli flere.

Fra arkivene: En artikkel fra februar 1976, skrevet av Tor Ødegården fra Redalen, nå Øyer.

KAMERATER: –Det hendte nok at en ble våt til skinnet, men det var det lite en kunne gjøre ved. Johannes Larsen, til venstre, og Johannes Furuly treffes gjerne for å slå av en prat.

Johannes-kara i Redalen

TOR ØDEGÅRDEN
TEKST OG FOTO

Fra gammelt av var det mange som hadde elvene og lensene som arbeidsplass. Inntil bilene kom, med stor lasteevne og kraner til å lesse flere stokker i en eneste jafs, var det elvene om våren og så innsjøen som besørget mesteparten av transporten fra hogstplass til sagbruk. Fløterne kunne ha en stri tårn når stokken floket seg sammen i digre kvaser, et glatt og farlig fotfeste som brått kunne gi etter.

Da var nok arbeidet i lensene utover sommeren mindre dramatisk, men liketil var det ikke: trasige strømforhold kunne lett få tømmeret til å drive av. «Johannes-kara» i Redalen kjenner fløtermiljøet godt, i en mannsalder var elva og lensa deres arbeidsplass. Johannes Furuly (87) og Johannes Larsen (78) blir gjerne omtalt som «Johannes-kara». I et utall år var de på samme arbeidslaget – eller «haka-laget» som det heter blant fløtere. Nå er de begge gått inn i pensjonistenes rekker, og ingen vil vel heretter gå inn i det yrket de hadde.

Arbeiderpartiet i over femti år

Begge har vært medlem av Arbeiderpartiet i over femti år, og i den anledning skal de snart tildeles gullnåla. Vi sitter i stua hos Johannes Larsen, som er bundet til rullestolen nå, etter at kaldbrannen for få år siden gjorde det av med begge beina.

De har naturlig nok mange minner å utveksle, og nikker gjenkjennende til hverandres spørsmål om «husker du...?». –Da våren kom, forteller Johannes

Redalen: Johannes-kara i Redalen kan se tilbake på et langt fløterliv.

«–Når våren kom, var det å ta hakan sin og møte opp i elva.»

Furuly, og fløtningsbasen hadde sendt bud, var det å ta «hakan» sin og møte opp i elva. Han var en seksten-sytten år da han første gang var med på fløting, like etter århundreskiftet. Et tiår senere gikk Johannes Larsen ut i arbeidslivet. Da var dagslønna steget fra tre kroner til fire kroner og femti øre. –Vi kunne være mange i elva den gang, sier han. På det meste kunne en femti-seksti mann drive med fløting i Stokkelva. Senere ble man færre.

Nå har de begge vært med på fløting i andre elver. Det var jo å reise dit hvor arbeid fantes. Johannes Larsen arbeidet en sesong hos Mathisen på Eidsvoll, og fløtte da i Andelva. Om sommeren ble det streik og alle dro hver til sitt, inntil høsten kom og streiken ble avblåst. Den hadde ført til at betalingen var gått opp fra 38 til 40 pr. tyllf. –Den høsten ble det forresten tømmerhogst i Hurdal for meg, sier Johannes Larsen.

Men siden har det mest vært Stokkelva for begge. Og det er ikke fritt for at småpussige historier fra alle disse årene får dem til å dra på smilebåndet. Som for eksempel da de skulle til Ringsjøen på arbeid, det var tre mann og de hadde bare en sykkel. Løsningen ble at den ene syklet et stykke i forveien og så satte seg til å vente på de andre, hvorpå nestemann tok sykkelens osv. En fin løsning!

Dramatisk

Å gå løs på en godt sammenfiltret tømmerkvaser var slett ikke ufarlig. De har begge fått erfare det.

–En gang – det var i 1918 – kunne det gått galt, sier Johannes Larsen, han var tyve år dengang. –Elva gikk stri og diger, og det ble plutselig liv i stokkene under meg. Jeg ble med, og glatt som det var, falt jeg uti og ble sittende fastklemt mellom to stokker. Heldigvis kom noen til og fikk dratt meg opp, men så var det heller ikke langt igjen til Moafallet – en av de større fosser i Stokkelva.

Johannes Furuly har også plasket uti noen ganger, men det har vært i lensa. En gang i Brumunddal måtte han hales i land fra en holme med tau, etter at elva hadde steget voldsomt. –Men at en ble våt til skinnet hendte nok ofte, sier han.

Fløtingen har også krevd liv. To mann er blitt slått ned av tømmeret og druknet i Stokkelva. At det ikke har gått med flere er vel nesten utrolig.

Arbeidet i lensa

–I lensa var det oftest seks mann på hvert arbeidslag, forteller Furuly. Kameratskapet var godt. –For sesongen tok til møtte de forskjellige lagene fram til et anbuds møte, hvor ordningen faktisk var slik at de som forlangte minst betaling, ble utpekt av fløtningsinspektøren til å ta jobben, selv om det hendte at det ble tatt andre hensyn, var det en urimelig ordning. Det er de begge enige om.

Men til selve arbeidet: –De som skulle stå for sorteringen, måtte opp i tre-tida om natta.

Siden tok andre til med handsopping, dvs. samlet stokkene i firkanter. Det meste to mann kunne klare for dagen var tre firkanter, eller omlag 1400 stokker. Midt på dagen hendte det seg at de som hadde stått opp grytidlig kunne ta seg en hvil, men det var som regel et eller annet som måtte gjøres, sier «Johannes-kara».

Fløterne var svært avhengige av værlaget. En dag med vind, og det ble mye å gjøre og lite å tjene. Solgangsvind var det ideelle, med nord-synna om morgenen under sorteringen og synna utover dagen – det ga medvind.

Vinterarbeid

Fløteryket var ingen helårsbeskjeftigelse, men både Furuly og Larsen drev en del med reparering av lensa om vinteren. Ved hjelp av en rambukk, som man monterte på isen, og et lodd på 1200 kilo som fire mann sveivet opp – og så slapp, ble lensepælene slått ned.

Ellers har de begge drevet med tømmerhogst om vinteren. Arbeidsdagen var lang, også da. Og tungt var det, uten motoriserte hjelpemidler av noe slag. –Men en vart skikkelig sulten, og hadde ingen problemer med å sove om natta. Slik kommenteres det.

En «morsom» historie dukker opp og kaller på smilet: –Det var en bitende kald dag – under 30 grader celsius. På hjemturen nådde kjørekaren oss igjen og bød skyss. Vi takket nei, og godt var nok det, ellers var vi vel frosset fast i tømmeret før vi var kommet hjem.

Politikk

Under et møte på Redalen Gjestgiveri i 1924, hvor en av forgrunnsfigurene på den tiden – Martin Tranmæl – var tilstede ble Redalen Arbeiderlag dannet. Johannes Furuly husker at mange var kommet for å høre Tranmæl, som jo var en landskjent personlighet.

Også Alfred Madsen, som senere ble sosialminister i Hornsruds regjering og siden handelsminister i regjeringen Nygaardsvold, har gjestet Redalen Arbeiderlag, men det var noen år senere. –De karene hadde talegaver langt ut over det vanlige, husker Johannes Furuly.

Johannes Larsen var ikke med på stiftelsesmøtet i Arbeiderlaget, han ble medlem et par år senere. Men han husker godt et møte på Kullsvesletta i Biri. Både professor Halvdah Koht og dikteren Arnulf Øverland deltok, og det var naturlig nok mange som var kommet for å høre disse. I hvertfall Arnulf Øverland innlosjerte hos dr. Weisser i Biri. De to hadde vært studiekamerater, og dr. Weisser var kjent for å ha sympatier med Arbeiderbevegelsen.

Fløterne var på den tiden organisert i Fløterforeningen, og forhandlingene foregikk nokså direkte. Johannes Furuly deltok en gang som utsending under lønnsforhandlingene i hovedstaden. –Direktør Johannes Johansen, som representerte motparten, hadde deltatt i grenseoppgangen mot Russland, og han pratet seg helt bort i denne hendelsen, inntil forhandlingene kom i gang, forteller han. –Kravet var et tillegg på 10 prosent, og dette ble godtatt for alle fløterdistriktene unntatt Lillehammer. Årsaken var vel den at de på Lillehammer hadde et bedre utkomme enn hva som var tilfelle utover i de andre distriktene, mener Johannes Furuly.

Det er en kjensgjerning at lønna var god i lensa, sammenlignet med annet arbeid på den tida. Særlig akkorden kunne enkelte dager gi «svimlende» inntekter. Johannes Larsen husker at han en gang i 1920 hadde en dagslønn på farti kroner. Dette gir selvsagt ikke noe riktig bilde av lønnsforholdene i sin alminnelighet, men likevel...

Det er fortid og minner dette nå, for to dyktige arbeidskarer, som har sett en dugelig forandringens vind fare over landet. Den materielle velstandsøkningen kan farvefjernsynet borte i kroken stå som et symbol for.

Men årene er blitt mange, og de blir visst en smule overrasket selv også, når de gjennomgår medlemslista, og tenker over det: –Vi er vel snart de eneste som er tilbake fra den tida...

Det har falt mange trær i skogen.

Fra arkivene

PÅ VEGGEN: Dette bildet er tatt ved Rambekkmoen, like etter århundreskiftet. Johannes Furuly står helt ytterst til venstre. Nummer tre i forreste rekke fra venstre er Kristian Pettersen, Redalen. Nummer tre fra høyre i forreste rekke er Thorvald Hatterud, Redalen. Til høyre for ham, Nils Brokseth, også Redalen. Rett over Hatterud (med hånden på skulderen) står Edvard Oddberg fra Gjøvik – som drev Holmen Kafé i sin tid. Til høyre for ham, Martin Gåserud, Snertingdal. Og helt ytterst til høyre står eldstemann på laget – Edvard Nygård, opprinnelig fra Redalen, men siden gjøvikenser. Mange av karene på bildet skal ellers være i fra Land.

«...Arnulf Øverland innlosjerte hos dr. Weisser i Biri. De to hadde vært studiekamerater...»

VED STOKKE LENSE: Tømmerfløtere ved Stokke lense i Biri, fotografert våren 1919. Nitten fløtere, mange av dem holder fløterhaker. I bakgrunnen skimtes lensa med en forholdsvis velfylt tømmerbom.

(Dette er et bilde fra Digitalt Museum – og eier av fotografiet er Stiftelsen Norsk Skogmuseum).

«...Martin Tranmæl var tilstede på gjestgiveriet, da Redalen Arbeiderlag ble stiftet...»

Foto: Torvild Sveen

Ny skole og ny barnehage – ute og inne

Bildene på denne siden er tatt av Torvild, påfølgende side av Irene.

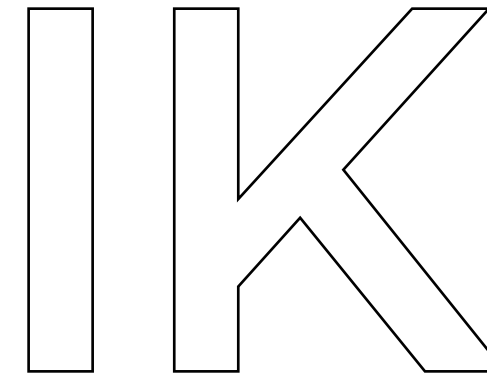

Foto: Irene Kalrasten

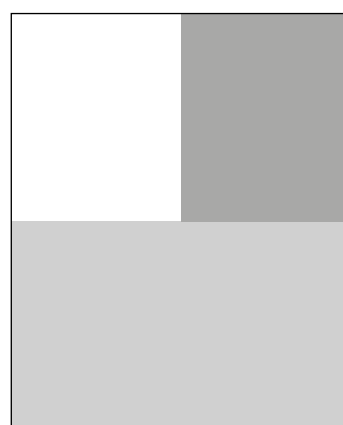

ANNONSEPRISER I BIRIAVISA

Helside (1/1):	kr 3.300
Halvside (1/2):	kr 2.200
Kvartside (1/4):	kr 1.500 (+ mva på alle)

Bestiller du annonse i alle de 5 utgavene av avisa som kommer ut hvert år, får du 25% rabatt.

Bestill annonser av:
Kjell Heimdal | stranten@start.no | Mobil: 950 67 779

UTLEIE:

- MINIGRAVER 1,9 TONN
- LETTSTILLAS
- VIBROPLATE
- PIGGEMASKIN
- GIPSHEIS
- FESTOOL SLIPEMASKIN M/STOVUGER

BIRI DEKK OG UTLÆIE

DEKKHOTELL

DEKK

- VASKEHALL M/SKUM

TLF 913 09 595

BIRIVEGEN 69
BIRIDREKHOGLUTLEIE@GMAIL.COM

Døde Mandkjøn.						Døde Kvindekjøn.					
Dr.	Dødsdato	Deponeringsdato	Den Dødes Navn og Tilnavn	Årsak, Særlig og Dybtidspunkt	Ålder	Dr.	Dødsdato	Deponeringsdato	Den Dødes Navn og Tilnavn	Årsak, Særlig og Dybtidspunkt	Ålder
1825	29. juli	30. juli	Konst. Anden	Indvirkning af sygdom	47 a	1825	29. juli	30. juli	Marta Olsen	Indvirkning af sygdom	29 a
30	27. juli	28. juli	Peter Andersen	Indvirkning af sygdom	37 a	30	27. juli	28. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	30 a
31	27. juli	28. juli	Konst. Anden	Indvirkning af sygdom	47 a	31	27. juli	28. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	30 a
32	10. juli	11. juli	Guldem Andersen	Indvirkning af sygdom	36 a	32	10. juli	11. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	30 a
33	12. juli	13. juli	Ol. Andersen	Indvirkning af sygdom	44 a	33	12. juli	13. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	30 a
34	17. juli	18. juli	Ol. Andersen	Indvirkning af sygdom	36 a	34	17. juli	18. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	30 a
35	23. juli	24. juli	Mikael Olsen	Indvirkning af sygdom	42 a	35	23. juli	24. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	30 a
36	27. juli	28. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	16 a	36	27. juli	28. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	30 a
37	30. juli	31. juli	Ol. Andersen	Indvirkning af sygdom	60 a	37	30. juli	31. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	30 a
38	24. juli	25. juli	Peter Andersen	Indvirkning af sygdom	35 a	38	24. juli	25. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	30 a
39	27. juli	28. juli	Konst. Anden	Indvirkning af sygdom	60 a	39	27. juli	28. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	30 a
40	27. juli	28. juli	Konst. Anden	Indvirkning af sygdom	60 a	40	27. juli	28. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	30 a
41	18. juli	19. juli	Peter Andersen	Indvirkning af sygdom	34 a	41	18. juli	19. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	30 a
42	20. juli	21. juli	Konst. Anden	Indvirkning af sygdom	44 a	42	20. juli	21. juli	Agnet Olsen	Indvirkning af sygdom	30 a

En sykdom på blodig alvor tok mange liv

TORVILD SVEEN
TEKST

To ganger har Biribygdga blitt rammet av blodsott av meget stort og alvorlig omfang. I 1785 og 1820 døde i alt 195 personer av den smittsomme sykdommen – svært mange av dem barn.

Blodsott, blodgang eller dysenteri. Uønsket barn har mange navn, for å skrive om ordetaket litt. Den smittsomme, ofte dødelige diarésykdommen har mang en gang rammet både små og store by- og bygdesamfunn. Det er mange ulike bakterier som kan forårsake dette, men i all hovedsak er det tarmbakterier som blir overført gjennom mat, vann og annen kontakt mellom mennesker.

I dag er dette stort sett en sykdom som hører slumområder til i utviklingsland, men i to tilfeller skapte den alvorlige sykdommen død og fordervelse i Biri & omegn.

54 barn i 1785

I 1785 hjemsoekte den forferdelige sykdommen i all hovedsak bare barn i Biri. Av i alt 67 døde mennesker, var hele 54 av dem barn under 14 år. Dette året var det rundt omkring i landet en rekke sykdomsutbrudd av både meslinger, kikhoste og tyfse febre. Her på Biri ble særlig Biristrand og Øverbygda rammet.

I tillegg til det tragiske med at det var unger, var det også svært mange av disse som fikk store plager før døden innhentet dem. Sykdommen kjennetegnes ofte av at den som blir smittet får både diaré, oppkast og feber. Og så hardt setter sykdommen seg i kroppen at både diaré og oppkast er blodig.

Rundt omkring i landet har det til alle tider vært ulike mirakelkurer som ble brukt i kampen mot blodsott. I Fyresdal ble brennevin blandet med kritt

eller pulverisert teglstein brukt, mens det i Seljord ble geraniumblomsten brukt som medisin mot blodgang. Et annet navn på geranium er blodgress, så det var ikke så rart at folk kunne oppfatte at det kunne brukes som et middel. Et annet middel var blomsterknoppene på perkumblostmene – satt på brennevin. Innen folkemedisinen i Gudbrandsdalen brukte man også roten av tormentilla, mens en på Lista kokte tormentilla sammen med mjølk. Med ondt skulle ondtdrives, kan man si.

Sognepresten i Biri på denne tiden, Johan Jørgen Broch, som hadde vært sogneprest siden 1712 hadde en av sine tyngste stunder i sin prestegjerning dette året. Så mange barn, så mye sorg og savn var sjelden rammet et lite bygdesamfunn som i Biri.

Ny dramatik i 1822

I 1822 var det en annen sogneprest, ved navn Otto Borchgrevink, som skulle få oppleve de dramatiske konsekvensene av blodsotten. For på nytt ble både Biri og Snertingdal rammet av blodsott på ny. Det samme som hadde skjedd i 1785 gjentok seg, og nok en gang var det barna det gikk aller verst ut over. 128 personer døde av blodsott, hele 90 av dem var barn under 14 år.

Side opp og side ned i kirkeprotokollene forteller om død og lidelse. Blodsotten holdt på helt fra februar til desember dette året.

Like plutselig som den oppstod, forsvant den fra kirkeprotokollene og bygdesamfunnet i Biri

og Snertingdal. Etter hvert som det ble en form for velstandsutvikling i bygdesamfunnet, hygiene ble bedre og sanitærforholdene forbedret, forsvant sykdommen som et problem i vår del av landet og vår del av verden.

Ifølge Norsk helseinformatikk erdet på verdensbasis fortsatt om lag 270 millioner som hvert år rammes av dette, og i utviklingsland rammer den hyppigst barn under ti år, og barn under fem år er de som har den høyeste dødsraten. Beregningene er om lag 450 000 årlig. I Norge er det rundt 100 tilfeller årlig, de aller fleste kommer på grunn av import av matvarer eller lignende.

Ønsker du å engasjere deg i en dugnadsgruppe i Biri Idrettslag?

A

STORDUGNADEN

Dugnadsgruppe som har ansvaret for en skikkelig rundvask på klubbhytta og i hallen, i tillegg til litt småreparasjoner og vedlikehold. Vi møtes den første torsdagen i måneden fra klokka 18.00 til 20.00. Vi starter og avslutter med litt kaffe, noe å bite og en god prat. Kaffen er varm fra klokka 17.30.

Kontaktperson:
Magnar Linnerud 970 29575 / post@biriil.no

B

TORS DAGSKLUBBEN

Torsdagsklubben en gjeng på omtrent 20 personer som møtes på torsdager fra klokka 18.00 for å gjøre diverse dugnadsarbeid for Biri IL. Vi jobber litt, drikker kaffe og juger. Noen er med regelmessig, mens andre stikker innom en gang i blant. Dette er helt opp til hver enkelt.

Vi har også vår årlige fisketur og julebord.

Kontaktpersoner:
Bjørn Feiring 917 33774 / bj.feiring@gmail.com
Magnar Linnerud 970 29575 / ml@linneruden.no

TORS DAGSKLUBBEN har planleggingsmøte torsdag 8. februar kl 19.00 på klubbhytta. Vi skal planlegge vårens aktiviteter – og årets fisketur.

C

TORS DAGSKLUBBENS DAMEGRUPPE

Damegruppa er en gjeng på 10 jenter som har tatt ansvaret for å holde toalettanlegget på Myrvang rent og pent. I tillegg hjelper de til med vask i Biri Flerbrukshall og kioskvakt en gang i blant.

Litt sosialt finner de også på, slik som julebord og hyttekos.

Kontaktperson:
Irene Kalrasten 900 85754 / ikalrasten@gmail.com

Fra arkivene: En artikkel fra desember 1976, skrevet av Jon Feiring.

FRA TØMMERFLØYTING I VISMUNDA, 1901:

Fra venstre foran tømmerlunnen: Kristian Smestuen, Gustav Ottesen, Anton fra Fåberg, Hallstein Vold, Karinius Lyngby, Hans «Fronning», Alfred Antonsen, Martinus Løkken, Nils Olsen Bekken, Johannes Simensen, Kristian Strandengen og Gudbrand Kalrasten (fløytersjefen). – Fra venstre oppå lunnen: Harald Lunn, Ole Ottosen, Johannes Rosenvold, Johan Langseth, Matias «Jyner», doktor Tønning (med stråhatt) og Martinus Ingvaldsen (bak Kalrasten).

Guttubakken løyste storlunnen

Fra arkivene
TEKST AV JON FEIRING

Den følgende historien som hadde den lange tittelen «Da Ole Guttubakken løyste storlunnen ved Storlondammen» ble skrevet, fortalt og publisert av Jon Feiring i 1976.

Det var ingen som rettelig kom inn i skogskaradelens rekker før han hadde vært med på brøytingen i Vismunda på Biri. Dette var litt av en hard dâp, og aldri om noen hadde greid den påkjenningen fløyterlivet var, om det ikke var fordi disse karene var herdet i sveitte og slit i sludd, kjöld og søle i harde vintre i tømmerkogen.

Fløyterlivet var uherd hardt. En måtte tåle å gå våt til skinnen dagen lang i isvatn og våt snø, og tørke klea på kroppen ved nyingen eller i beste fall i ei kald, møkkete, trekkfull koe på harde trebresker rundt en sprakende og gloende varm felovn midt på golvet – i os av stekt fett flesk, skråtobakk, snus, sveitte, damp og karlukt. Og tørne ut måtte en på minste varsel, natt som dag.

Det fulgte så visst ingen romantikk med dette yrket, men en slags nimbus stod det av fløyterne, omtrent som av egne soldater som kom heim fra vunnede dyster og slag. Fløyterlivet var slit, savn og sterke karers vilje til vågemot og vennskap, nesten som i krigen. Ennå går det mange historier om djerne karer som vågde liv og lemmer i brøytingen. Og det var mange som tapte i dette hensynsløse lotteriet.

Jeg kalte fløyterne for skogskaradelen og aldri har vel ordet adel vært brukt mere med rette, enn på disse karene. En må være mer enn vanlig dreven til å ordlegge seg om en skulle klare å skildre slitet og dramatikken slik det var i sin utrolige virkelighet.

Var det ikke fordi vi har hørt mange av beretningene fra dem som selv var med, skulle en ikke tru det var sant det som er fortalt.

En av de gjæveste av alle de kjente fløytere var Gudbrand Kalrasten. Han var født engang i midten av forrige hundreåret (1842). En finner ikke dataene hans i bygdeboka, men allikevel raget han godt over mange andre både i sinn og kropp.

Han ble tømmeroppkjøper og sin egen driftsherre. Han fløytt sitt eget tømmer, og tok på seg drifter for andre. Han var fløytingsjef og dambygger.

Han var bedre kjent etter Vismunda enn på kjøkkenet hjemme. Han levde i skogene og langsmed elva et par mannsaldre. Han bygde hytte åt seg ved Storlon og her bodde han ofte og gjerne alene både vinter og sommer.

Som skogskar og fløyter tok han sin tilmålte tøn og vel så det. Han hadde gjort de bragder en kunne vente av en storfløyter. Engang var det forresten på nære nippet med ham. Han datt uti Storlondammen da de klundret med å løyse luken og han gikk med flommen og tømmeret nedover elva. Ingen trudde de skulle få se ham i live mer, men Gudbrand kravlet seg på land lenger nede i elva og like hel var han. Han hadde prøvd dette livet og opplevd strabasene, derfor ble hans autoritet så sterk. Og derfor ble han både elsket og fryktet.

Gudbrand Kalrasten var en vel voksen kar da han møtte Ole Guttubakken første gangen. Ole var bare unggutten, men de som var med husket det som ble sagt mellom to harde karer. Det var som en bjørn og en jerv uventet møttes og flekket tenner i et glis ferdig til kamp, men som så brått ombestemte seg og skjønnte det var bedre å arbeide sammen.

Det er sagt at Ole og Gudbrand ble svært gode venner, og at de likte å arbeide i lag. Gudbrand var lang og lentug og litt av en kjempe, åpen av vesen og ikke beskjedent. Ole var stutt og sterk og med et mere lukket lynne. Men det var som det gnistret av ham støtt, og etter deg jeg har hørt var ikke akkurat uselighet noen framtreddende egenskap hos ham heller. Sjøl om det er over femti år siden han døde (red.anm.: når Jon Feiring skriver dette), finnes det historier om ham på folkemunne. Men det er nå slik at de beste risp etter ham ikke nettopp egner seg som julefortellinger.

Slekta hans var fra Sneringdalen, men faren Matias ble husmann på Moe i Vingrom, og han hadde fem sønner og en datter – og den eldste var Ole. Ole Guttubakken ble en slags skogkarenes Hemingway, og gode fortellere kunne boltre seg i spenning og underlighet og ekte folkelighet i alle historier som gikk om ham.

(fortsettelse neste side)

Det kunne være nærliggende å tru at et møte mellom Ernest og Ole kunne utløst en novelle av verdensformat. De var uten tvil beslektede personligheter, i måten de levde på og også den måten de døde på, og nekrologen over Ole begynte slik: «*Ole Guttubakken, hvem kjenner ikke dette navn, aldri lå øks og skreppe på bedre manns rygg*». Det var jo ganske kraftige ord og kanskje var de nesten vederheftige.

Den historia som her skal berettes er ganske kort, men til gjengjeld såpass dramatisk og eventyrlig at jeg håper denne noe lange innledningen blir tilgitt. Jeg synes det er nødvendig å presentere de to hovedpersonene såpass grundig og gi et slikt bakgrunnsbilde for at leseren bedre skal kunne forstå disse karenes tenke- og handlemåte, og for å kunne fatte og tro at historien er sann og viss.

Fortellinga går femogsytti år bakover i tida til en fin vårdag ved Starlundammen. Sola steiker, og sterk eim av tømmer og kvæ, is og vårvatn metter lufta. Travle karer svinger langhaker som lanser mot tømmerstokkene som de slår ut i dammen.

Fløytersjefen sjøl, han Gudbrand Kalrasten, er i strålende humør. Han er den eneste som har kastet kufta og den kvite lerretsskjorta hans lyser opp snart her, snart der. Over alt gir han sine ordrer. Dette ser bra ut. Flinke folk har han med seg. Været har han og på sin side i dag. Går det slik er det neimen ikke lenge før den siste stokken skal flyte ut i Biri-lensa. Den kraftige stemmen hans runger utover så det ser grangivelig ut som om tømmerstokkene skjølver da han gir ordre om at luken skal åpnes og dammen sleppes.

Slik går alt etter programmet og stokk etter stokk velter seg ut over dammhuggu og kaster seg nedover elva.

Men, så hender det fortredelige. En diger stokk legger seg tvert til på tvers av elva en tredve-førti meter neda dammen og aldeles som en magnet virker denne stokken. Det er som om alt tømmeret streiker og stokk etter stokk legger seg til rette « — Å det vara itte lengi før det vart ein vederstyggelig diger lunne tåri — », sa han som fortalte meg tildragelsen.

Gudbrand har årvåkent fulgt med i denne tragedien. Det var som svarteste, heiteste, tenker han. — Nå som alt tegnet så bra, nå ble det å nidra stokk etter stokk ut i en nesten tørr elv. Det var vände i stemmen da det tordnet utover på nytt: «— Ti kroner åt deinn fløytera som løyse luun!»

Men fløytera gliste sjøl om dom vel visste hvem som fikk slitet. Tull var det rett og slett han pratet Kalrasten nå. Det var så visst ingen enmannsjobb å løyse lunnen nå. Men før de fikk vekslat ord og øyekast om sjefens latterlige utspill, så så de en liten tett plugg av en kar som huket seg utover tømmerlunnen. Han bar øks i vinstra handa og stoa seg på stokkene med den høgre, ellers såg han skinnbarlig ut som en jerv i den mørke vømmølsfabitten.

Alle hadde skjont hvem det var, vettlausingen Ole Guttubakka var det, han vørte ingen og ingenting, men dette måtte da gå galt — og advarende tilrop haglet mot ham.

Men Ole enste ikke noe av dette. Han var alt på plass ved stokken som batt hele lunnen, og der gikk han litt att og fram, og om litt tok han til å hogge, raskt og stødig. Stokken var grov, det tok sin tid, og karene på bredden fikk gode stunder til å kommentere dette dramatiske opptrinnet.

Ole Guttubakken var bare som en unggutt å regne, snaue femogtyve år, han hadde bare et par sesonger bak seg som fløyter, men han hadde mer enn en gang vist hva han var til kar.

Alle husket i fjor da han bar en torping over strieste elva. Torpingen skulle hematt, men etter et par forsøk ga han opp å komme over, og sant var det at elva virkelig var både stygg og stri. Da treiv Ole med begge hender mannen som hadde skreppa på rygg og haka i hendene og satte ham på akslene og vadde i veg. Det var stygt å sjå og kroppen var redd. Langhakan brukte'n som ei balansestang — det var et syn og vel kom de over.

Ole hadde alt skårå ei lang stund på stokken nå. Han tørket sveitten med luva og såg tillands. Gudbrand sto bleik og kald i skjorteermene. Han fraus, men skalv ikke.

— Hvordan ville galningen redde seg? Lunnen ville gå brått når stokken som batt rauk. Gutten ville ikke ha noen sjånse, han ville momentant bli malt opp. Nå sto Ole oppreist ei stund med luva i handa. Han lutet seg framover, noen sekunder sto han helt stille, karene synes det var underlig.

Ole Guttubakken var ikke akkurat den som holdt stille andakter med seg sjøl, så noen såg det. Men så reiste han seg brått opp att og viftet med luva til kameratene på damlandet og trykket den deretter godt ned på huggu att. Så bøygde han seg ned og sto slik noen sekunder igjen, akkurat som han ba en bønn til vatnet. Men så treiv han øksa med begge nevene og tok noen raske hugg. Først var det stille noen sekunder, Ole forsvant og så var det som om tømmerlunnen etter et øyeblikks betenkning løstnet i et øredøvendende brak.

Karene var lamslått. Vel var de spart for mye slit, men dette var for drugt. Litt sær hadde han vøri denne Ole'n, men en god arbeidskamerat hadde han vært. Han sparte seg aldri og sto støtt fremst der det gjaldt om noe. Det skulle leites etter mer skvær og redelig kar.

Men plutselig hudde en av karene ende ut, og pekte nerover elva. Der hadde Ole Guttubakken alt tatt godt tak i et buske som hang ut i vatnet og spratt som en røyskatt opp på elvekanten. Som om ingenting var hendt gikk han stødig opp til sjefen. Vatnet dreiv av ham ennå og han hadde et par små kutt i ansiktet og et skrubbsår på den høgre handa. I den venstre holdt han øksa, men nå la han den opp på aksla. Gudbrand tok fram svenskepungen og rakte ham ti kroner.

«— Dette skulle ingen ha trudd», var det eneste han sa. Ole bukket lett da han fikk pengene, og det ble sagt sida at det var eneste gangen han bøygde nakken for noen. «— Dætta va lettjente peeing dæ gut», var det eneste han sa.

Ole fortalte seinere at stokken som låste lunnen satt mellom to store steiner. «— Etter det siste hogget hoppet jeg ned på framsida av den største steinen og satt der med lunnen gikk. Jeg hadde spennetak mot en annen stein i elvebotna og klemte rygg og huggu mot den store steinen. Var jeg litt heldig så var jeg trygg der.»

Denne historia ble fortalt i et julelag på Lekshus i Vingrom engang før krigen. Han P.A. Owren og n'Bredo Feiring kunne fortelle den begge. Denne gangen supplerte de einannen og var enige om at alt unntatt på ett punkt. Bredo mente at n'Ole fikk femti kroner, men P.A. var stri på at det var ti kroner n'Ole fikk. Han begrunnet det slik:

«— Han Gudbrand slæste itte mæ peingom. Hain visste at n'Ole ville gjort det sammå før ei krone heill før ittno, før dein del. Dæ va slik n'Ole va.»

Je las eit nytt dikt tå Aukrust her en dag som kain passe på detta. «Norge sjølv hev i det dulde krefter som ein ikkje skulle tru ga eigarmannen fred».

Hain Ole Guttubakka hadde før mye evner og krefter som itte ga honom fred. Men karstykkja som n'gjorde ga honom ro ei stund i aillefaill.

Publisert den 28. desember 1976.

FLØYTERE I AKSJON: Fløting, Vismunda, 23. mai 1958. (Foto Kaare Sparby - <https://digitaltmuseum.no>)

I MJØSA: Tømmer ved Fluren, 23. mai 1958. (Foto Kaare Sparby - <https://digitaltmuseum.no>)

Vi har ledige timer!

Ring oss eller book time selv via timma.no eller timma-appen!

Karoline er nå tilbake 80%.

Astrid fortsetter i 40%, hun jobber tirsdager og torsdager 😊

Biri Frisørsalong

Dame & Herre

Birivegen 56, N-2836 Biri - Telefon 468 32 212